

TÖÖINSPEKTSIOON

**2007. AASTA II KVARTALI
TÖÖKESKKONNA ÜLEVAADE**

Juuli 2007

Tööinspektsiooni järelevalve valdkonnas on käesoleva aasta II kvartal võrreldes möödunud aasta sama perioodiga olnud suhteliselt sarnane. Töösurnasid registreeriti 5, millest 2 toimus välisriigis Eesti sõjaväelastega. Ülejäänud juhtusid Ida-Virumaal (ehitusel), Jõgevamaal (puidutöötlemisettevõttes) ning Tallinnas (laeva pardal).

Töötervishoid ja tööohutus

Tööõnnetused

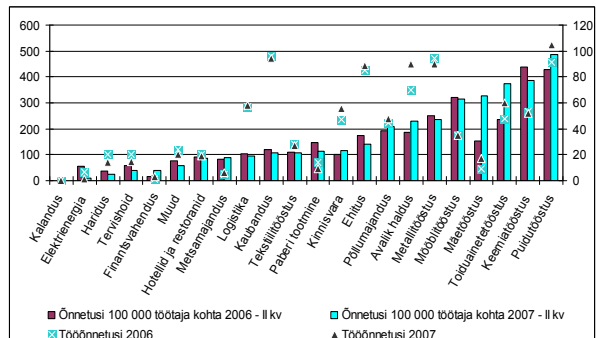
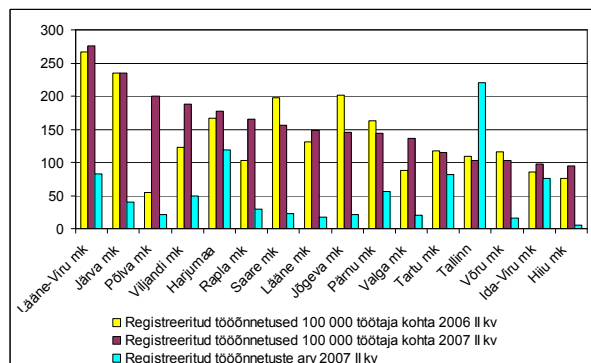
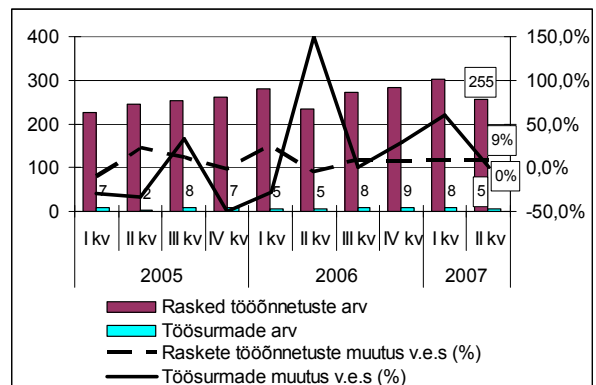
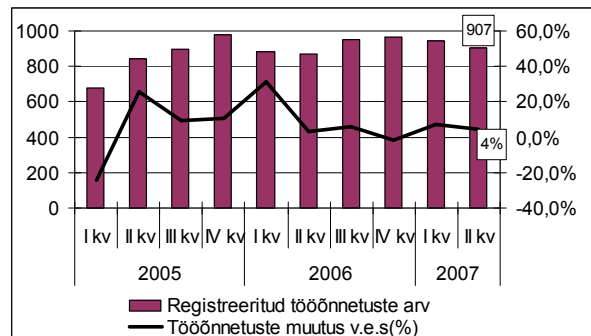
Üldiselt võib täheldada tööõnnetuste arvu langust 100 000 töötaja kohta, sest võrreldes 2005. aastaga on tööga hõivatute arv Statistikaameti andmetel suurenenud 6%.

Tööõnnetusi 100 000 töötaja kohta registreeritakse kõige rohkem Lääne-Virumaal. Põhjuseks on tööõnnetused maakonnas asuvates puidutöötlemise ja toiduaine tootmisettevõtetes (vastavalt 26% ja 21% maakonna tööõnnetustest). Samuti toimib Lääne-Virumaal heal tasemel tööõnnetustest teatamine (Lääne-Virumaal registreeritakse kergeid tööõnnetusi 100 000 töötaja kohta enim).

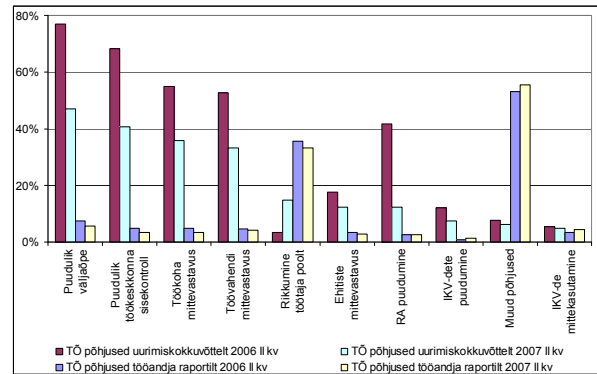
Enim on 100 000 töötaja kohta tööõnnetuse arv kasvanud Põlvamaal, Raplamaal, Valgamaal ja Viljandimaal. Põlvamaa ja Viljandimaal on kasvanud tööõnnetused kõige enam puidutööstuses (vastavalt 41% ja 22% maakondade tööõnnetustest) ning Raplamaal on tööõnnetuste kasvu oluliselt mõjutanud tootmise suurenemine. Suurimat tööõnnetuste arvu langust on II kvartalis märgata Saare- ning Jõgevamaal (vähenemine ehituses).

Tegevusalade lõikes toimus II kv enim tööõnnetusi jätkuvalt töötleva tööstuse tegevusaladest puidutöötlemise ja puittoodete tootmise ettevõtetes ning metalltoodete tootmise ettevõtetes. Tööõnnetuste arv on tõusnud avaliku halduse tegevusalas 29 võrra (sisaldab politseid, päästeametit, kaitseväge), mis on tingitud „aprilli rahutustes” ning õnnetusest kaitseväelastega Afganistani missioonil. Toiduainetööstuse õnnetuste arvu töötaja kohta on tõstnud suur töötajate arvu vähenemine selles tegevusalas (-21%), samuti mäetööstuses, kus töötajate arv on vähenenud -12% ning õnnetuste arv mõnevõrra tõusnud.

Ehituses toimus käesoleva aasta II kv 89 tööõnnetust, mis on küll 5% rohkem kui möödunud aasta samal perioodil, kuid 100 000 töötaja kohta on ehituse õnnetuste arv langenud -19%. Kuigi ehituse valdkond on suuresti laienenud (29%), siis sellega seoses tööõnnetuste arv märkimisväärselt kasvanud ei ole.

Võrreldes 2006. a II kvartaliga on oluliselt vähenenud tööõnnetuse põhjustanud puuduste arv. (2006. a 91 uurimist ning 313 puudust, 2007. a 81 uurimist ja 178 puudust). Tööinspektsiooni poolt koostatud uurimiskokkuvõtete põhjal on jätkuvalt peamiseks tööõnnetuste põhjuseks töötajate puudulik väljaõpe ning juhendamine, kuid oluliselt on vähenenud riskianalüüsi puudumine. Oluliselt on kasvanud töötaja poolsed rikkumised tööõnnetuse põhjustamisel. Samas tööandjate poolsete uurimiste tulemusena leitakse muud tööõnnetuse põhjused või oli tegemist töötaja poolse rikkumisega.

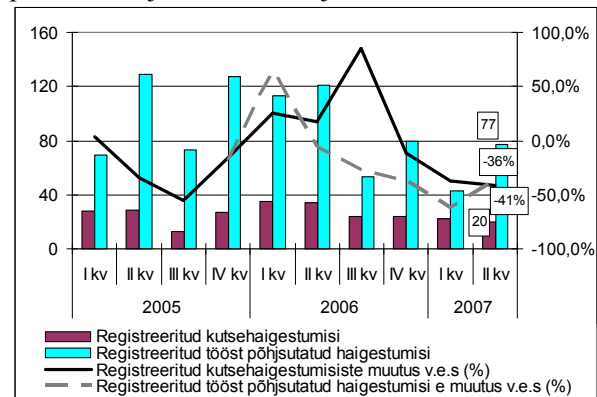

Kutsehaigused ja tööst põhjustatud haigestumised

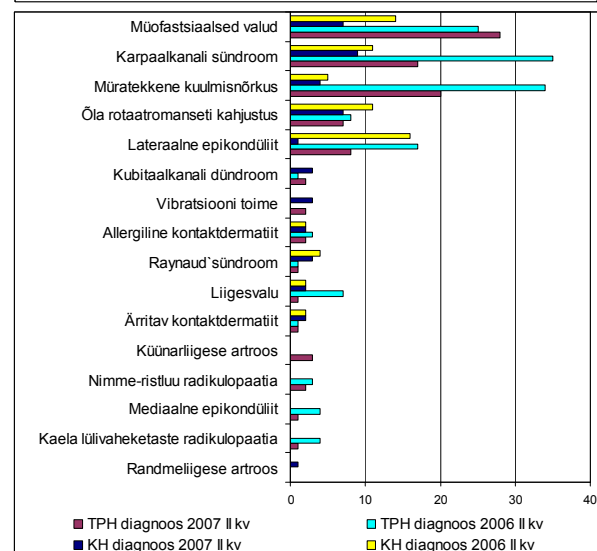
II kvartalis registreeriti 20 kutsehaigestumise (*edaspidi KH*) juhtumit ning kutsehaigetel on diagnoositud kliiniliste diagnooside järgi 50 haigust. Tööst põhjustatud haigestumist (*edaspidi TPH*) registreeriti töötervishoiuarstide poolt 75 korral 96 kliinilise diagnoosiga.

Kui KH-d diagnoositakse enamustel juhtudel 55-64-aastastel, siis TPH-sid kõige rohkem 45-54-aastastel töötajatel, mis on iseenesest loomulik. Samuti on TPH diagnoos pandud 9% juhtudest töötajatele vanuses 25-34

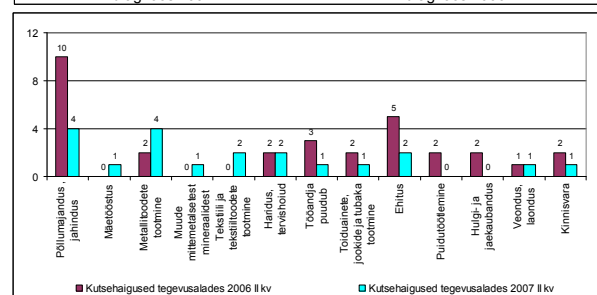
Enim diagnoositud KH-ks oli füüsilisest ülekoormusest põhjustatud luu-lihassüsteemi haigused. Peamisteks kliinilistelt diagnoositud haigusteks on õlavöötme ja küünarvarre piirkonna haigused nagu karpaalkanali sündroom ning müofastsiaalsed valud.

TPH korral on diagnoosid samad, mis kutsehaigestumiste puhul. Eelmisel aastal sagedamini diagnoositud karpaalkanali sündroomi on käesoleval aastal diagnoositud oluliselt vähem. Käesoleva aasta II kvartalis on enim pandud diagnoos müofastsiaalsed valud (29% juhtudest) ning müratekkest kuulmisnõrkust (21%).

KH-si registreeriti enim Tartumaal (6) ning Tallinna- ja Harjumaal (4). Pärnu-, Valga- ja Võrumaal selles kvartalis KH-si diagnoositud ei ole ning Põlva- ja Raplamaal ei ole ka poolaasta jooksul ühtegi KH diagnoositud. Enim diagnoositi tööst TPH-sid Rapla- ja Pärnumaal ning Tallinnas ja Harjumaal.

Kõige rohkem registreeritakse KH-sid, põllumajanduses, kus võrreldes möödunud aastaga on juhtumite arv poole võrra langenud. Poole võrra rohkem on diagnoositud KH-sid metallitoodete toomisega tegelevate ettevõtete töötajatega ning tekstiiltoodete tootmise ettevõtete töötajatega. Käesoleval aastal on enim KH-sid diagnoositud lihttöölistel ja mootorsõiduki- jm liikurmasinate juhtidel.

Ametiala lõikes ei ole võimalik TPH võrrelda KH määratud töötajate ametialaga kuna siin saab arvestada vaid neid juhtumeid, milliste tegevusalade ettevõtteid on oma töötajad tervisekontrolli saatnud.

Töetervishoiu ja tööohutuse järelevalve

II kvartalis külastati 896 ettevõtet, kus viidi läbi 1203 kontrollimist (üld-, siht-, kiir- ja järelkontrollid), 168 uue ehitise ülevaatus ning 13 isikukaitsevahendite turujärelevalvet. Võrreldes möödunud aasta II kvartaliga on nii kontrollimiste kui ettevõtete arv vähenenud. Kontrollimiste arvu vähenemise üheks põhjuseks on tingitud topeltkontrollide (kiirkontroll + sihtkontroll/üldkontroll) registreerimise lõpetamisest infosüsteemis. Samuti on kontrolli arvu vähenemine tingitud inspektorite lahkumisest (eelkõige Lääne-Virumaa).

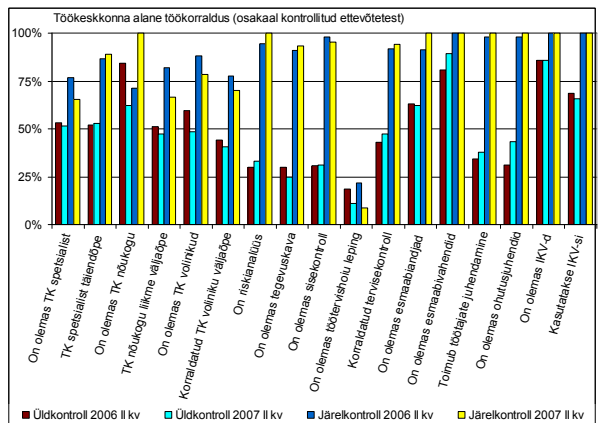
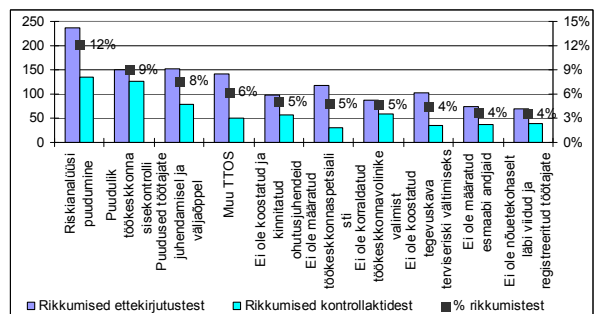
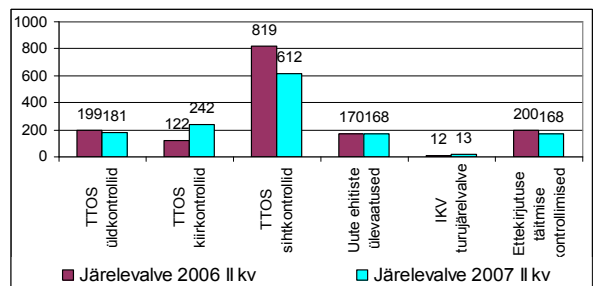
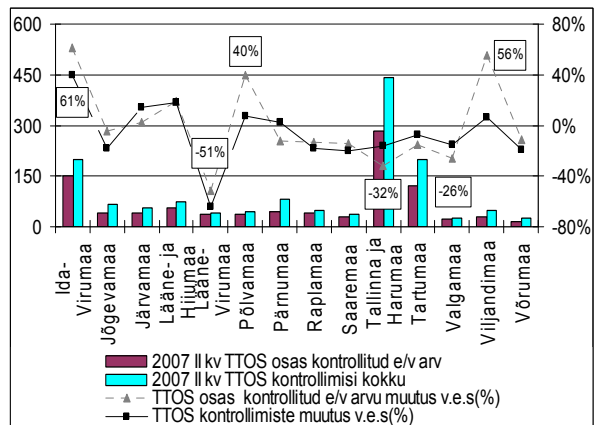
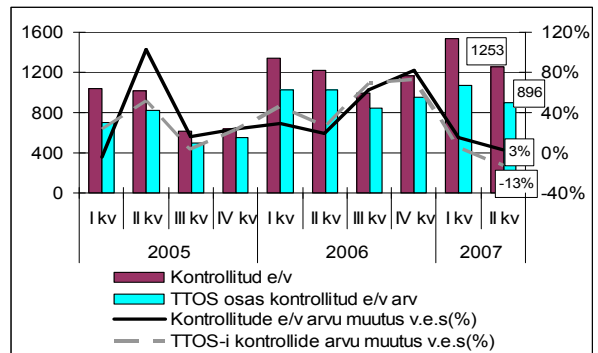
Võrreldes möödunud aasta sama perioodiga on järelevalve ettevõtete üle maakondade lõikes enim suurenenud Ida-Virumaal, Viljandi- ning Põlvamaal. Kontrollitud ettevõtete arv on erinevatel põhjustel vähenenud Lääne-Virumaal, Tallinnas ja Harjumaal ning Valgamaal. Peamisteks põhjusteks on maakondades inspektorite lahkumine või haigused.

Vastavalt 2007.a prioriteetsetele tegevusvaldkondadele on suuremat tähelepanu pööratud hulgi- ja jaekaubanduse ettevõtete (18% kontrollimistest) ning ehitusettevõtete (13% kontrollimistest) kontrollimisele.

Vastavalt 2006.a toimunud järelevalve korralduse muutustele, lisandus eelmisel aastal järelevalve metoodikasse kiirkontroll, mida II kvartalis viidi läbi 122 korral. Käesoleval aastal on kiirkontrolli läbi viidud poole rohkem, mis on tingitud sihtkontrollide vähenemisest. II kvartalis ei viidud läbi ka ühtegi üleriigilist sihtkontrolli kuna need on tööplaanis kohaselt kavandatud viia II poolaastal. Mõnevõrra on vähenenud ka järelkontrollide osakaal.

Jätukvalt on kõige sagedasemaks probleemiks riskianalüüsi korraldamine ettevõttes ning töökeskkonna sisekontrolli läbiviimine, samuti töötajate esma- või täiendjuhendamine ning väljaõpe. Maakonniti on enim rikkumisi fikseeritud Ida-Virumaal ning Tallinnas ja Harjumaal, kus on samuti suuremaks probleemiks olnud riskianalüüsi korraldamine. Kõige vähem rikkumisi on fikseeritud Võru-, Valga- ning Saaremaal.

Töökeskkonnaalase töö korraldamise hindamise tulemusena selgus, et üldkontrolli käigus vastas töökeskkonnaalane töö korraldus nõuetele hinnatavate näitajate osas keskmiselt 41% kontrollitud ettevõtetest, järelkontrolli käigus oli sama näitaja 64%. Kuigi kontrollimise tulemusel

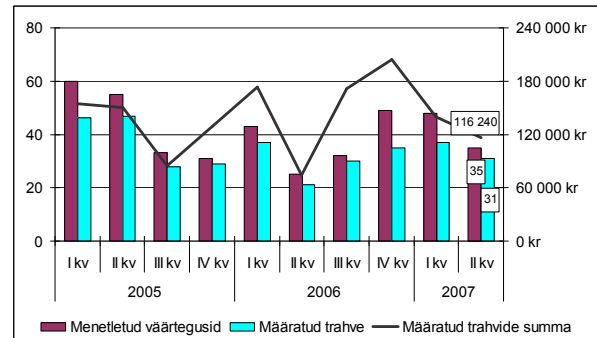
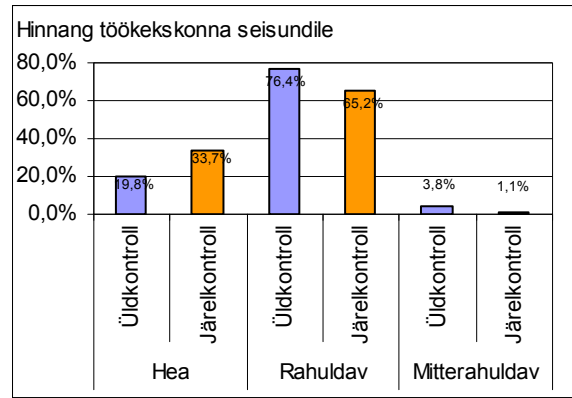

oli töökeskkond ettevõtetes paranenud ning samuti tööandja teadlikkus tõusnud, on nõuetele vastavalt tööd korraldanud ettevõtete osakaal tagasihoidlik ning võiks kontrolli tulemusena enam paraneda.

Järeloktrõlli käigus tõusis hinnang paremuse poole kõige rohkem tööandjate tegevusele ohutute töötingimuste loomisel, hinnang ohtudest tulenevale riskile ning hinnang terviseohule.

Kontrollimiste käigus esitati II kvartalis 3158 nõuet, millest sunnirahaga on hoiatud 74 korral, summas 398 500 krooni. Täitmisele pöörati sunniraha 1 korral summas 10 000 krooni. Eelmise aasta II kvartalis pöörati sunniraha täitmisele 5 korral. Seega võib järeldada, et reeglina tööinspektori poolt esitatud nõuded täidetakse ning töökeskkond kontrollitud ettevõtetes on paranenud.

Trahve määrati II kvartaliks füüsilistele isikutele määrati 7 korral summas 13 240 krooni ning juriidilistele isikutele 24 korral summas 103000 krooni. Kõige enam määrati trahve ettevõtetele Tarumaal (11) ning füüsilistele isikutele Tallinn-Harjumaal (4).

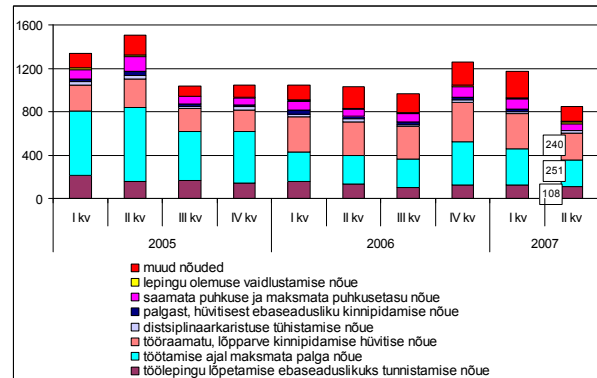
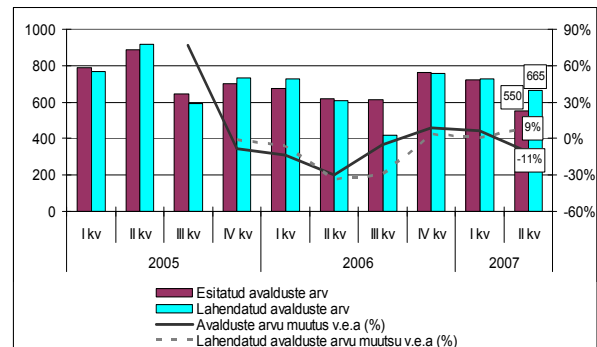
Töösuhted
Töövaidlused

Töövaidluskomisjonidele (*edaspidi TVK*) esitatud avalduste arv on langenud nii kvartalite lõikes kui ka võrreldes möödunud aastaga. Esitatud avaldustest 5% on esitanud tööandjad, võrreldes eelmise aasta II kvartaliga on tööandjate avalduste arv kasvanud.

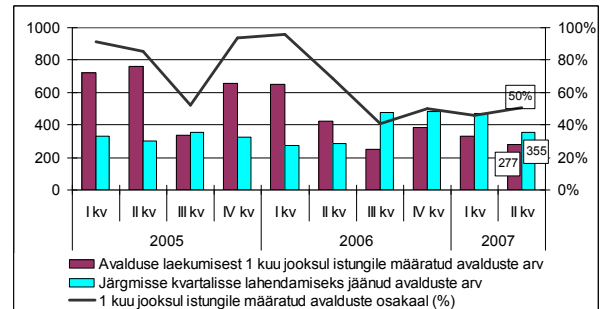
Esitatud avalduste arv on poole võrra tõusnud nii Tartu- kui Järvamaal. Ligi poole võrra vähenenud Valga-, Jõgeva- ja Saaremaal. Tallinnas ja Harjumaal on avalduste arv vähenenud 16%. Vabariigis kokku on 47% avaldustest esitatud Tallinna ja Harjumaa TVK-le, Tartumaa TVK-le 14% ning Ida-Virumaale 11% avaldustest.

Töötajate nõuete sisu järgi oli esikohal töötamise ajal maksmata palga nõuded, tööraamatu ja lõpparve kinnipidamise hüvitise nõuded ning töölepingu lõpetamise ebaseaduslikuks tunnistamise nõuded. Rahalised nõuded moodustavad kõikidest nõuetest hinnanguliselt 94-96 %.

Avaldustes esitatud nõuete struktuur on piirkonniti mõnevõrra erinev üleriigilisest jaotusest, põhiliselt seisneb see küll selles, et osades töövaidluskomisjonides on tööraamatu ja lõpparve kinnipidamise hüvitise nõudeid kõige rohkem.

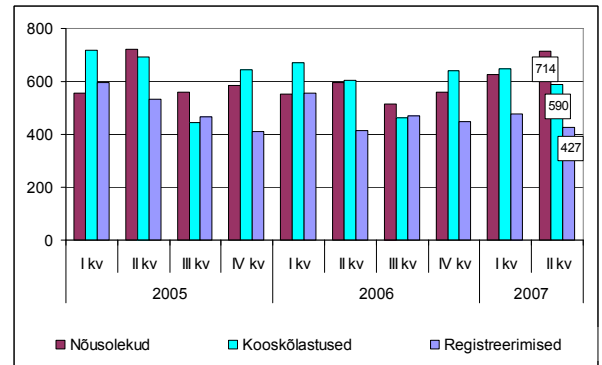

TVK-de poolt lahendatud avalduste arv suurenes II kvartalis oluliselt, kuid jätkuvalt on suureks probleemiks Tallinna ja Harjumaal TVK-des seaduses toodud tähtaja täimise suure töökoormuse tõttu (puudub kolmas TVK juhataja). Seoses puhkustega on oodata III kvartalis Tallinnas avalduste lahendamise pikenemist.

Nõusolekud, kooskõlastused, registreerimised

Käesoleva aasta II kvartalis esitati TLS-st, TPS-st ja ATS-ist tulenevalt erinevatel alustel 1304 taotlust nõusoleku või kooskõlastuse saamiseks, millest nõusolek/kooskõlastus anti 87% taotlustele. Võrreldes möödunud aastaga on taotluste arv kasvanud.

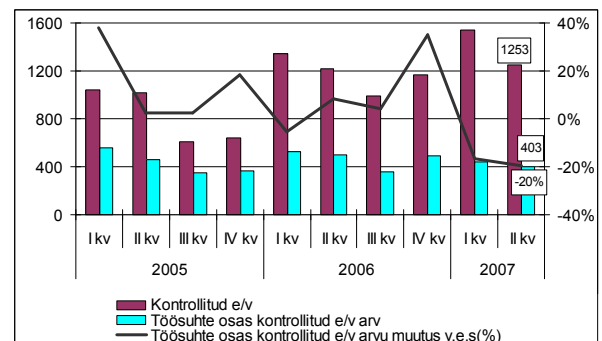
Kõige enam soovitakse töoinspektori poolt tuvastamist, et töandjal ei ole võimalik töötaja töötingimusi ajutiselt kergendada (TLS §-de 62 lg.3, 63 lg.2 ja ATS § 51 lg 2 alusel), 55% nõusolekutest. Võrreldes 2006. aasta II kvartaliga on kasvanud ka taotluste arv 13-15 aastaste tööle vormistamiseks (17%).

Kooskõlastustest annavad suurima mahu töösisekorraeskirjade kooskõlastamised (92% kooskõlastustest), millest 78% juhtudel töösisekorra eeskiri kooskõlastati.

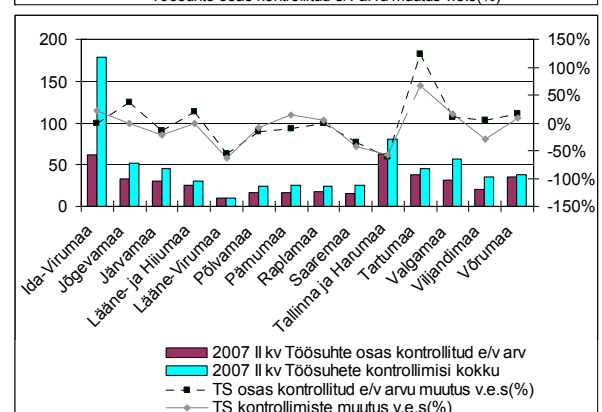
FIE-de poolt esitatud töölepinguid registreeriti 240 ning töölepingute lõpetamist 187 juhul.

Töösuhete järelevalve

Töösuhete järelevalve languse peamiseks põhjuseks on töö ümberkorraldus, kus alates 2006.a teisest poolest hakati kontrollima töösuhteid enamikel juhtudel üldkontrollide käigus majandussektori põhiselt. Teiseks põhjuseks võib lugeda töötervishoiu-tööohutuse inspektorite poolt läbiviidavate töösuhete õigusaktide kontrollimiste vähenemise (töösisekorra eeskirjad, töölepingu ning tööajaarvestuse olemasolu).

Maakondade lõikes on suurim muutus toimunud Tartumaal, kus kontrollitud ettevõtete arv on kasvanud poole võrra, samas Tallinnas ja Harjumaal on kontrollitud ettevõtete arv langenud lausa 61%, vähenemine on toimunud ka Lääne-Virumaal. Kontrollimiste maht nendes maakondades on otseselt seotud juristide arvuga maakonnas. Tartumaal on ametis üks jurist rohkem kui möödunud aastal ning Tallinna ja Harjumaal on probleemiks töoinspektor-juristide vähesus, Lääne-Virumaa jurist täidab alates II kvartalist inspeksiooni juhataja ülesandeid. Samuti on kasvanud järelevalvele kuluv aeg, kuna rakendati majandussektori põhiskontrollimist.

Majandussektoritest on kõige enam kontrolle läbiviidud hulgi- ja jaekaubanduses ning hariduses.

Töösuhete kontrollimiste käigus vormistati 294 ettekirjutust ehk 42% (2006.a II kv 43%) kontrollimistest on lõppenud ettekirjutusega. Sunniraha hoiatusi tehti 25 korral summas 85 000 krooni, kuid täitmisele ei pööratud ühtegi.

Seaduste lõikes avastati enim rikkumisi Töölepingu seadusest (TLS) tulenevate õigusaktide nõuete täitmise kohta (65%). Peamised rikkumised on seotud töölepingu vormistamise ning töösisekorraeskirjadega. Töö- ja puhkeaja seaduse (TPS) nõuete rikkumised moodustasid avastatud rikkumiste üldarvust 24%. Selle seaduse raames on peamisteks rikkumisteks tööajaarvestuse pidamine ning tööajakorraldus.

Majandussektoritest avastati rikkumisi kõige rohkem hulgi- ja jaekaubanduses, kuid põhjuseks on kindlasti ka see, et selle valdkonna kontrollimiste arv on suurem võrreldes teistega. Majandussektorite kontrollimise tulemused näitavad, et õigusaktide rikkumised ei sõltu majandussektorist. Kui valdavalt rikutakse töölepingute kohustuslike tingimuste nõuet, siis on rikkumiste arv võrreldes teiste õigusaktide rikkumiste arvuga suurim kõigis majandussektorites. Maakondade lõikes on töösuhete alaseid rikkumisi enim avastatud Ida-Virumaal ning Tallinnas ja Harjumaal. Väikseim rikkumiste arv on olnud Lääne-Virumaal ning Raplamaal.

